

2024

ENSCHĒDE
ENERGIE

Communicatie- en participatieplan Zonnepark Broekheurne

november 2024

VOORWOORD

TPSolar

TPSolar is een Nederlands familiebedrijf met een grote ambitie: een steentje bijdragen aan de energietransitie in Nederland. Daarom ontwikkelen, financieren, bouwen en beheren zij grondgebonden zonneparken. Op een duurzame én ecologisch verantwoorde manier, en op alle mogelijk geschikte locaties, zoals voormalige stortplaatsen, niet uitgegeven industrieterreinen of (slechtere) landbouwgronden. Dit doet TPSolar niet alleen, maar altijd in nauwe samenwerking met landeigenaren, agrariërs, bewoners, gemeenten, provincies en energiecoöperaties. Inmiddels heeft TPSolar acht zonneparken ontwikkeld en gebouwd, namelijk in Uden, Dordrecht, Someren, Zeewolde, twee in Lochem en twee in Beuningen. Deze zonneparken wekken momenteel groene stroom op voor bijna 25.000 huishoudens.

TPSolar realiseert zich dat de komst van een zonnepark mogelijk invloed kan hebben op het woongenot van omwonenden en hecht dan ook groot belang aan de inspraak van omwonenden. Daarom gaat TPSolar altijd in gesprek met de omgeving, zodat men kan meedenken en praten over de uiteindelijke invulling en uitvoering van het zonnepark. Het doel is om samen te komen tot een breed gedragen plan. Daarnaast geven Het Klimaatakkoord en alle Regionale Energiestrategieën aan dat er bij duurzame-energieprojecten gestreefd moet worden naar 50% lokaal eigendom. TPSolar slaat om deze reden graag de handen ineen met lokale energiecoöperaties zodat de opbrengsten 'landen' bij de lokale omgeving door bijvoorbeeld lokaal (mede)eigenaarschap, een omgevingsfonds, goedkope stroom of de collectieve inkoop van zonnepanelen. TPSolar doorloopt bij elk project een proces om te komen tot een wenselijke en haalbare vormgeving van participatie. Ook dit is maatwerk. Elk project is anders, net als de wensen van de omgeving.

Coöperatie Enschede Energie

Enschede Energie is ontstaan uit een burgerinitiatief. De oprichters [REDACTED] en [REDACTED] waren vastberaden om in Enschede duurzame energie op te wekken. Niet voor het financiële gewin, maar voor lokale, onafhankelijke en schone energie. Elke inwoner moest lid kunnen worden en kunnen delen in de opbrengst van de opgewekte stroom. Zo werd de energiecoöperatie Enschede Energie officieel opgericht in 2016.

Medio 2021 telde Enschede Energie al 500 leden die samen geïnvesteerd hadden in ruim 20 zonne-energieprojecten op dak. Sindsdien is er een versnelling geweest in de ledengroei naar nu ruim 880 leden in juni 2024. Op dit moment heeft Enschede Energie maar liefst 26 zonnedaken en 3 zonneparken in bezit. De organisatie is tevens gegroeid van een energiecoöperatie naar duurzaamheidscoöperatie. Onze diensten hebben we uitgebreid met een adviesfunctie. We adviseren inwoners, bedrijven en andere organisaties over verduurzaming en organiseren inkoopacties voor leden.

Samenwerking

De initiatiefnemers Coöperatie Enschede Energie en TPSolar hechten groot belang aan het betrekken van de omgeving bij het zonnepark Broekheurne. We volgen hierbij onder meer de Gedragscode Zon op Land¹ op. Een belangrijk speerpunt van deze code is het betrekken van omwonenden in de keuzes over het plan, het ontwerp en de mogelijkheid om financieel te participeren. Uniek aan het plan voor dit zonnepark is dat een groot deel

¹ [https://hollandsolar.nl/uploads/files/gedragscode-zon-op-land-\(nieuwste-versie\)-gecomprimeerd.pdf](https://hollandsolar.nl/uploads/files/gedragscode-zon-op-land-(nieuwste-versie)-gecomprimeerd.pdf)

van de participatie en communicatie met de inwoners en (agrarische) bedrijven van de Broekheurne is gedaan tijdens het gebiedsproces voor het opstellen van de Gebiedsagenda Broekheurne. Dit gebeurde onder leiding van de gebiedsregisseur [REDACTED]. Opdrachtgevers waren de buurtkring Broekheurne, Stawel en de gemeente Enschede. In het gebiedsproces is zowel TPSolar als Enschede Energie nauw betrokken geweest. Laatstgenoemden werken al een aantal jaar samen aan de ontwikkeling van het zonnepark en hebben onderling een samenwerkingsovereenkomst. In het Nederlandse Klimaatakkoord is namelijk afgesproken dat we ernaar streven dat grootschalige energieprojecten (zoals zonneparken) voor 50% in eigendom komen van inwoners en bedrijven. Via de energietoekomst kunnen inwoners van Enschede straks mede-eigenaar worden van het zonnepark in de Broekheurne.

Inhoudsopgave

VOORWOORD	1
1. INLEIDING	4
2. BEWONERSPARTICIPATIE	5
3. RELEVANTE STAKEHOLDERS	6
GEMEENTE ENSCHEDE.....	6
DE DIRECTE OMGEVING	7
DE LOKALE OMGEVING (ENSCHEDEN ZUID / BUURTKRING)	8
GRONDEIGENAREN	8
GRONDEIGENAREN OMLIGGENDE PERCELEN.....	9
EXTERNE STAKEHOLDERS.....	9
4. UITVOERING PARTICIPATIE	10
PROCESPARTICIPATIE.....	10
PLANPARTICIPATIE	11
FINANCIËLE PARTICIPATIE	22
5. TOEKOMSTIGE ACTIVITEITEN PARTICIPATIE	27

1. INLEIDING

Dit communicatie- en participatieplan behoort als bijlage bij de ruimtelijke onderbouwing van Zonnepark Broekheurne. In de ruimtelijke onderbouwing wordt beschreven hoe Zonnepark Broekheurne past binnen de goede ruimtelijke ordening en de gestelde kaders. Daarnaast worden ook andere ruimtelijke en maatschappelijke thema's behandeld. Eén van die thema's is het onderwerp participatie. Dit participatierapport heeft als doel om meer inzicht te geven in wat er onder participatie verstaan wordt en op welke wijze omwonenden meedenken, meedoen en delen in de opbrengst van het beoogde Zonnepark Broekheurne. In dit rapport zijn zowel de reeds uitgevoerde als de toekomstige participatieactiviteiten beschreven. De energietransitie is naast een technische en ruimtelijke opgave namelijk ook vooral een maatschappelijke transformatie. Het participatieproces is een continu proces dat feitelijk al geruime tijd loopt en ook de komende tijd zich zal door ontwikkelen.

2. BEWONERSPARTICIPATIE

In het Klimaatakkoord zijn verschillende afspraken gemaakt over de participatie van burgers en bedrijven in hernieuwbare energieprojecten op land. Het primaire doel van deze afspraken is het verkrijgen van draagvlak en acceptatie voor hernieuwbare elektriciteitsprojecten op land. Het Klimaatakkoord beschrijft bewonersparticipatie daarom als één van de kritische succesfactoren voor de Nederlandse energietransitie.

Er is niet één juiste manier om een participatieproces in te richten. Dit hangt af van allerlei kenmerken van het project, de omgeving en de context. Wel zijn er kenmerken die de kans op een succesvol participatieproces vergroten. Het is belangrijk dat belanghebbenden, zoals omwonenden, in een vroeg stadium worden betrokken om echt mee te kunnen spreken over het beleid (randvoorwaarden, zoekgebieden, keuze voor technieken) en daarna over de vormgeving van een project (binnen de technische, ruimtelijke en economische kaders die nodig zijn om het project te kunnen realiseren). In het participatieproces worden uiteindelijk afspraken gemaakt over het ontwerp, de exploitatie en financiële deelname door of tegemoetkoming aan de omgeving.

In het Klimaatakkoord worden drie categorieën van bewonersparticipatie onderkend:

- 1. Procesparticipatie:** Dit is het proces waarbij bewoners mee mogen en kunnen denken bij het ontwikkelen van het beleid en beleidskaders. Idealiter maken de provincie en gemeente beleid voor hernieuwbare energie, voordat er een concreet project is. Zo is het wenselijk dat de omgeving betrokken wordt bij de ontwikkeling en totstandkoming van de Regionale Energiestrategie (RES), lokaal beleid per gemeente en het definiëren van zoekgebieden in een gemeente. Op deze manier wordt bijvoorbeeld de vraag hoeveel ruimte er wordt gegeven aan duurzame energie, in het beleid al beantwoord. Dit kan daarnaast bijvoorbeeld ook verder uitgewerkt worden in een afwegingskader. Het inhoudelijk betrekken van de omgeving bij het proces noemen we procesparticipatie.
- 2. Planparticipatie:** Dit is het proces waarbij omwonenden, inwoners, belangenorganisaties en overige geïnteresseerden kunnen meedenken over de plannen, het ontwerp, de inrichting en het beheer en onderhoud van een installatie voor duurzame energieproductie. Via permanente informatieverstrekking (website, sociale media, nieuwsbrieven), actieve voorlichting, informatiebijeenkomsten en keukentafelgesprekken worden de bewoners betrokken bij het ontwikkelen van de diverse plannen.
- 3. Financiële participatie:** Dit is het mee-investeren in en/of het voordeel ervaren van de opbrengsten van een duurzaam energie project. Er zijn diverse vormen van financiële participatie. Het delen van de opbrengst kan onder andere door het streven naar tenminste 50% lokaal eigendom, op deze wijze is het “verkrijgen van lokaal eigendom” in het Klimaatakkoord verwoord. Lokaal eigendom kan onder meer door middel van een samenwerking met lokale energiecoöperaties worden gerealiseerd. Op basis van gesprekken met omwonenden kunnen ook andere opties worden gekozen die de omgeving laten meeprofiten, zonder dat sprake is van lokaal eigendom, zoals een omgevingsfonds en obligaties.

3. RELEVANTE STAKEHOLDERS

Er zijn verschillende stakeholders betrokken bij de ontwikkeling van een zonnepark, al kan hun rol en niveau van betrokkenheid wel onderling van elkaar verschillen. Er is geen landelijke standaard voor wat de omgeving van een energieproject is. Welke bewoners, (agrarische) grondeigenaren en bedrijven onderdeel zijn van de omgeving wordt lokaal en per energieproject bepaald. Uiteindelijk beoordeelt het bevoegd gezag (gemeente of provincie) bij een omgevingsvergunningaanvraag of het proces goed doorlopen is en of de omgeving in voldoende mate betrokken is. Initiatiefnemers maken bij het zonnepark in de Broekheurne in ieder geval onderscheid in de directe en de lokale omgeving.

Wij onderscheiden verschillende categorieën van stakeholders bij Zonnepark Broekheurne, namelijk:

1. Gemeente Enschede
2. Directe omgeving
 - a. Inwoners direct aan het plangebied (aanwonenden)
 - b. Inwoners binnen 300 meter (directe omwonenden)
 - c. Inwoners binnen 500 meter (omwonenden)
3. Lokale omgeving (inwoners Enschede Zuid)
4. Grondeigenaren
5. Grondeigenaren omliggende percelen / aanwonenden
6. Externe stakeholders

Onderstaand de uitleg over hun rol en betrokkenheid bij de (verdere) ontwikkeling van het zonnepark in de Broekheurne.

GEMEENTE ENSCHEDE

De gemeente is verantwoordelijk voor het beleid omtrent duurzame energie, de bestemming van de grond en is ook de vergunningverlener van het project. De gemeente heeft er belang bij dat er duurzaam energie wordt opgewekt en dat hier draagvlak voor is binnen de gemeente. De gemeente zal op alle niveaus (ambtenaren, College van B&W en gemeenteraad) meegenomen worden in de verschillende fases van de ontwikkeling.

De gemeente heeft beleid vastgesteld waarin kaders zijn opgesteld over onder andere het ontwerp van het zonnepark, ook moet de gemeente het ontwerp goedkeuren en toetsen op een goede ruimtelijke ordening en, sinds 1 januari 2024, op de Omgevingswet. De gemeente heeft hierdoor een grote mate van zeggenschap over het ontwerp. Op basis van de verkenning naar de wensen in de omgeving stelt de initiatiefnemer een voorstel op. Hiervoor geldt een inspanningsverplichting om een aanbod te doen aan de omgeving. De gemeente kijkt hierin nadrukkelijk mee om te zien of het aanbod past binnen het beleidskader. Daarnaast loopt de gemeente actief mee in het participatietraject voor Zonnepark Broekheurne. Ook heeft inmiddels al een groot deel van de participatie onder haar leiding plaatsgevonden voor het opstellen van de gebiedsagenda voor het gebied. Daarnaast heeft een gemeente een 'monitorende' rol of de initiatiefnemer de participatie conform de gemaakte afspraken en richtlijnen heeft uitgewerkt.

DE DIRECTE OMGEVING

De directe omgeving zijn de om- en aanwonenden, verenigingen en (agrarische) ondernemers in de nabijheid van het initiatief. Deze hebben de meeste belangen en hebben het meeste recht van spreken in het participatieproces. Het zonnepark kan namelijk ervaren worden als een ingrijpende verandering van de woon- en leefomgeving, zij hebben dus een groot belang bij de ontwikkeling van het zonnepark. Om deze reden zijn er voor het thema duurzame energie binnen de gebiedsagenda ook meerdere keukentafelgesprekken, gebiedsbijeenkomsten en achterbanbijeenkomsten georganiseerd met de belanghebbenden in de Broekheurne. Ook initiatiefnemers hebben gesprekken gevoerd in het gebied. Er zal ook toekomstige participatie plaatsvinden. Op deze manier is er sprake van invloed en zeggenschap. Het aanbod voor lokaal eigendom en de andere financiële participatiemogelijkheden worden in verschillende fasen opengesteld, afhankelijk van de omgevingsligging, maar begint bij deze groep om- en aanwonenden.

De directe omgeving bij Zonnepark Broekheurne omvat in totaal 66 adressen. Binnen deze adressen van de directe omgeving, maken wij een onderscheid tussen drie categorieën:

- De aanwonenden die direct aan het plangebied wonen (en werken). Dit zijn 3 adressen. In onderstaande afbeelding zijn zij weergegeven door middel van een geel icoon.
- De directe omwonenden binnen 300 meter van de planlocatie. Dit is de afstand waarop een niet-afgeschermd zonnepark-installatie nog met het blote oog vanaf ooghoogte kan worden waargenomen (als een dunne grijze streep aan de horizon). Dit zijn 4 adressen. In onderstaande afbeelding zijn zij weergegeven door middel van een oranje icoon.
- De omwonenden binnen 500 meter van de planlocatie. Dit zijn 5 adressen. In onderstaande afbeelding zijn zij weergegeven door middel van een paars icoon.
- De lokale omgeving ('buurt bewoners') : bewoners van Enschede-Zuid die onder het zogenaamde 'Postcoderoosgebied' vallen.
- Omdat de contouren van het zonnepark uiteindelijk veel kleiner zijn geworden, zijn er nu een groot aantal adressen die feitelijk niet meer binnen de originele 500 meter straal vallen. Initiatiefnemers borduren echter graag voort op de participatie vanuit het gebiedsproces, waardoor de scheidslijn van 500 meter ruim geïnterpreteerd wordt conform de oude plancontouren. Hierdoor zullen nog eens 54 adressen betrokken worden bij de ontwikkeling van het zonnepark. In onderstaande afbeelding zijn zij weergegeven door middel van een blauw icoon.

In de onderstaande afbeelding is het totale plangebied en de adressen in de omgeving van het beoogde Zonnepark Broekheurne weergegeven.

FIGUUR 1: ADRESSEN OMGEVING ZONNEPARK BROEKHEURNE. BRON: GOOGLE MAPS.

DE LOKALE OMGEVING (ENSCHEDA ZUID / BUURTKRING)

Feitelijk zijn dit de inwoners die met hun adres buiten de eerder genoemde 500 meter straal vallen. Deze groep willen wij bereiken via de regionale krant, de websites van TPSolar en Enschede Energie en toekomstige nieuwsbrief. Deze inwoners zijn ook welkom tijdens (toekomstige) informatiebijeenkomsten. De focus zal hierbij liggen op financiële participatie. We willen een grotere groep betrekken bij de mogelijkheid tot financiële deelneming en inwoners uit heel Enschede de mogelijkheid geven om deel te nemen aan het zonnepark (zie ook hoofdstuk financiële participatie).

GRONDEIGENAREN

Onder het kopje grondeigenaren maken we onderscheid tussen de grondeigenaren met wie initiatiefnemers een overeenkomst hebben tot het ontwikkelen van een zonnepark en de omliggende grondeigenaren van het initiatief. Voor de betrokken grondeigenaren is het van belang dat er een kwalitatief goed plan wordt opgesteld. De grondeigenaren zijn bekend in de omgeving en hebben veel lokale contacten. Daarnaast dienen de initiatiefnemers na de exploitatiefase van 25 jaar het perceel te herstellen in de originele staat. In het geval van pacht is het dus voor de eigenaren belangrijk dat er niet alleen goede afspraken worden gemaakt over de situatie voor en tijdens het zonnepark, maar ook daarna.

GRONDEIGENAREN OMLIGGENDE PERCELEN

Ook de grondeigenaren van de percelen in de directe omgeving zijn belangrijk. Wat er aan natuurontwikkeling op het zonnepark wordt gerealiseerd heeft mogelijk invloed op wat de nabijgelegen agrariër verbouwt. Vaak zijn de buurtpercelen in handen van agrariërs die onderling goed contact onderhouden en in de buurt wonen, en dus al betrokken zijn bij het participatieproces. Desalniettemin worden zij als externe stakeholder gecategoriseerd. De belangen van omliggende agrariërs dienen meegewogen te worden in het plan.

EXTERNE STAKEHOLDERS

Ook organisaties die niet in de buurt van het zonnepark zijn gevestigd worden betrokken. Dit kan bijvoorbeeld als deze organisaties relevante kennis hebben van het gebied of over een specifiek thema. Provincie Overijssel heeft bijvoorbeeld ook richtlijnen waar wij rekening mee moeten houden in ons ontwerp, net als bijvoorbeeld het waterschap i.v.m. de nabij liggende Usselerstroom. Bij de ontwikkeling van het zonnepark worden daarom ook zogeheten externe stakeholders betrokken op het gebied van ruimtelijke inpassing en financiële participatie. Bij Zonnepark Broekheurne zijn dit in ieder geval de provincie Overijssel, netbeheerder Enexis, Waterschap Vechtstromen, en overige betrokken verenigingen. Gaande het proces kunnen er externe stakeholders toegevoegd worden aan de lijst. De belangen van deze externe stakeholders lopen uiteen van een groot tot matig belang bij de verdere ontwikkeling van het zonnepark.

4. UITVOERING PARTICIPATIE

PROCESPARTICIPATIE

Aan het project Zonnepark Broekheurne ligt beleid van het Rijk, de provincie Overijssel, de RES en de gemeente Enschede ten grondslag.

- **Het Klimaatakkoord**, waarin het Rijk samen met meer dan 100 partijen (organisaties en bedrijven) gewerkt heeft aan een samenhangend pakket aan voorstellen om de uitstoot van broeikasgassen tegen te gaan en de opwarming van de aarde te beperken. Het Klimaatakkoord is een onderdeel van het Nederlandse klimaatbeleid. Hierin staan zoals gezegd ook verschillende afspraken over de participatie van burgers en bedrijven in hernieuwbare energieprojecten op land, waaronder het streven naar 50% lokaal eigendom.
- **Het beleid van Provincie Overijssel**, waarin onder andere staat omschreven dat, sinds 1 januari 2024, de ontwikkeling van een zonnepark een maatschappelijke meerwaarde moet opleveren en wat de mogelijkheden voor omwonenden zijn om te participeren in de ontwikkeling en opbrengst van het zonnepark. Het is van provinciaal belang om bewoners en 'gebruikers' actief te betrekken bij de uitvoering van ruimtelijke opgaven in hun leefomgeving. Dit versterkt de betrokkenheid en (het gevoel van) eigenaarschap. De Overijsselse standaard is gebaseerd op noaberschap en het rekening houden met elkaars wensen en belangen.
- **De RES regio Twente**, waarin de 14 Twentse gemeenten, de provincie Overijssel en het waterschap Vechtstromen de handen ineen hebben geslagen om een plan op regionaal niveau te maken over hoe en waar duurzame elektriciteit (zon en wind) opgewekt kan worden, en hoe de warmtetransitie (duurzame alternatieven voor aardgas) mogelijk gemaakt kan worden, evenals de opslag en infrastructuur voor energie en warmte. De RES regio Twente splitst participatie op in twee fases: de beleidsfase en de projectfase. Voor volksvertegenwoordigers en bestuurders is het erg belangrijk dat ze weten hoe inwoners en verschillende partijen tegenover het *beleid* staan: participatie in de beleidsfase. In de projectfase is de initiatiefnemer van een project verantwoordelijk voor de participatie. Voor financiële participatie heeft de RES Twente samen met de Lokale Energie Initiatieven Twente (LEI-T) een Handreiking Lokaal Eigendom² geschreven, om gemeenten handvatten te geven voor het streven naar tenminste 50% lokaal eigendom.
- **Het beleid van Gemeente Enschede**, waarin de gemeente regelt hoe zij steeds meer van fossiele brandstoffen (aardgas, steenkool) naar duurzame energie (zonne-energie, windenergie) overstapt. Met de vaststelling van de Energievisie verduidelijkt de gemeente aan inwoners, ondernemers en andere partners hoe Enschede de verduurzamingsopgave voor woningen, bedrijfspanden en mobiliteit wil invullen in de periode 2021-2030. Ook geeft de gemeente duidelijkheid over locaties die kunnen worden benut voor het opwekken van duurzame energie aan initiatiefnemers en inwoners. Bij het opstellen van de Energievisie is gebruik gemaakt van ideeën en opvattingen die inwoners en andere partners op verschillende momenten met de gemeente hebben gedeeld. Dit participatietraject begon al in 2016. Ook na vaststelling blijft communicatie en participatie belangrijk. Bij de Energievisie horen ook beleidsregels voor zonne-energie. Hierin wordt omschreven onder welke voorwaarden een plan, voor het opwekken van zonne-energie, op planologische medewerking van de gemeente

² <https://energiestrategietwente.nl/kennisbank/2685889.aspx>.

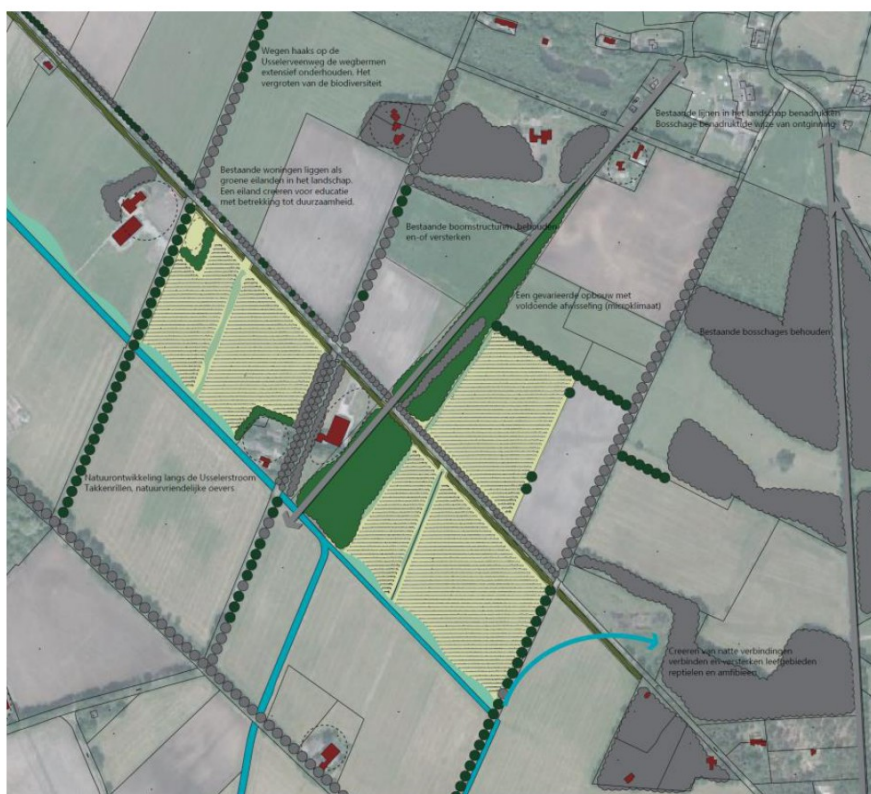
kan rekenen. Een van de belangrijke uitgangspunten is dat er bij plannen voor het opwekken van zonne-energie wordt gestreefd naar een eerlijke verdeling van de lasten en de lusten.

PLANPARTICIPATIE

De ontwikkeling en inpassing van een zonnepark gebeurt, samen met inwoners en lokale ondernemers en in afstemming met de gemeente, via een adequaat participatieproces. De energietransitie is naast een technische en ruimtelijke opgave namelijk ook vooral een maatschappelijke transformatie. Twee belangrijke uitgangspunten zijn daarom dat de omgeving maximaal betrokken wordt bij de ontwikkeling van het zonnepark en dat de opbrengsten van zonneparken eerlijk verdeeld worden. Het doel is om de omgeving aan het begin van het proces te betrekken bij keuzes over ruimtelijke inpassing en lokaal eigenaarschap. Er zal op het gebied van ruimtelijke inpassing en lokaal eigendom dus moeite worden gedaan om mensen erbij te betrekken en actief gevraagd worden naar hun input. Inwoners moeten kunnen meedenken over het precieze vormgeving, beplanting en koppelkansen (zoals recreatief gebruik, ecologische meerwaarde, waterberging, etc.).

PERIODE 2017 – 2020

TPSolar is al geruime tijd betrokken bij de ontwikkeling van een zonnepark in de Broekheurne. Dit gebeurde in eerste instantie nog voordat er concreet beleid vanuit de gemeente was. De locatie kwam ooit in beeld omdat het zogeheten huisvuilgronden betreft. In 2018 kreeg TPSolar een samenwerking met twee grondeigenaren die hun gronden in wilden zetten voor de ontwikkeling van een zonnepark. Eén van deze grondeigenaren woont in het gebied en heeft geen opvolger.

FIGUUR 2: EERSTE CONCEPT-ONTWERP ZONNEPARK BROEKHEURNE (2018).

Het beleid vanuit de gemeente heeft uiteindelijk best even op zich laten wachten. Deels heeft dit te maken met de coronaperiode en anderzijds omdat het thema duurzame energie een ingewikkeld dossier bleek. Allereerst

moesten de uitgangspunten voor de Energievisie vastgesteld worden, waarna de daadwerkelijke Energievisie opgesteld kon worden. Parallel werd er door de gemeente gewerkt aan een Landschapsvisie en Beleidsregels voor zonne-energie.

Vooruitlopend op vastgesteld beleid zijn er in 2020 door TPSolar een aantal keukentafelgesprekken gevoerd met een viertal adressen die het dichtst bij het beoogde plangebied wonen (en werken). Omdat het vervolgtraject van de vergunningsprocedure nog niet bekend was en het beleid uiteindelijk om diverse redenen langer op zich liet wachten, konden er in deze periode nog geen concrete afspraken met omwonenden gemaakt worden. Er bleek toen best wat weerstand te zijn bij de omgeving.

Adres	Beknopte weergave van keukentafelgesprek
[REDACTED]	Niet blij met de ontwikkeling van een zonnepark. Wonen en werken op deze locatie. Zijn bang voor waardedaling woning en vragen af hoe zij de groepsaccommodatie voort kunnen zetten. Gesproken over zonne-energie in het algemeen, hoe TPSolar normaliter projecten ontwikkelt en wat voor gevolgen het voor hun bedrijf zou kunnen hebben. Een heg plaatsen voorafgaand aan de bouw of extra afstand nemen zou een mogelijkheid kunnen zijn, maar dit neemt niet weg dat het weidse uitzicht drastisch veranderd.
[REDACTED]	Voornamelijk gesproken over het (toekomstige) beleid van de gemeente en zonneparken in z'n algemeenheid. Woning kijkt uit op de andere kant en niet op het plangebied. Gelukkig maar, vinden aanwonenden, want een zonnepark vinden zij niet mooi. Aantal artistieke impressies laten zien van hoe een zonnepark op afstand te zien is en dat er bij een zonnepark schapenbeweiding plaats vind. Aanwonenden dachten dat het er veel 'blauwer' uit zou zien, of dat de installatie veel hoger was.
[REDACTED]	Zitten niet te wachten op de komst van een zonnepark en zijn het niet eens met de energievisie van de gemeente. Landbouwgrond moet niet gebruikt worden voor zonneparken. Hebben omliggende gronden en voor het voortzetten van het melkveebedrijf is het niet handig als er grond 'verdwijnt'.
[REDACTED]	Gesproken over zonne-energie in het algemeen en over hoe TPSolar normaliter projecten ontwikkelt. Aanwonende staat er neutraal in: het is de grond van iemand anders dus diegene moet zelf beslissen wat hij/zij er mee wilt doen. Begrijpt best waarom agrariërs hiervoor open staan. Wil vanaf tuin liever niet naar het zonnepark kijken. Ook geen waterpartijen nabij woning.

PERIODE 2020 – 2021

Conform de afspraken uit het Klimaatakkoord (en het beleid van de gemeente Enschede) en om de inkomsten van het zonnepark lokaal te kunnen laten 'landen' is TPSolar een samenwerking aan gegaan met

energiecoöperatie Enschede Energie. Initiatiefnemers zijn vanaf dat moment samen aan de slag gegaan en in overleg getreden met de gemeente. Daarnaast heeft een derde grondeigenaar, waar in 2020 ook een keukentafelgesprek mee was gevoerd, aangegeven met (een deel van) zijn gronden mee te willen doen met het zonnepark.

Uiteindelijk liep de gemeentelijke Landschapsvisie iets voor op de Energievisie. Het gebied werd daarin gekenmerkt als transformatiegebied waar grootschalige energieopwekking mogelijk was, maar waar wel een goed onderbouwd plan moest komen waarbij een degelijke landschappelijke studie van het gebied gemaakt moest worden. Er moest dus op verzoek van de gemeente een landschapsplan komen dat breder kijkt dan alleen de percelen die meedoen met de energieopwekking. TPSolar heeft in 2021 daarom samen met landschapsbureau Arcadis en een landschapsarchitect van de gemeente een globaal plan voor een ruimtelijke transitie van het gebied gemaakt waar energie opwekking een onderdeel is, maar waar landschap ook een belangrijke rol speelt. Er heeft ook afstemming hierover plaatsgevonden met de Provincie.

FIGUUR 3: CONCEPT-ONTWERP ZONNEPARK BROEKHEURNE. BRON: ARCADIS (2021). RAPPORT: ANALYSE LANDSCHAP, GEBIEDSVISIE EN AANZET ONTWERP ZONNEPARK BROEKHEURNE.

Het energiebeleid van de gemeente werd uiteindelijk uitgesteld.³ Hierdoor was het verder ontwikkelen van het zonnepark onzeker en het nader in gesprek gaan met omwonenden niet mogelijk. Dat de ontwikkeling van het zonnepark 'on hold' stond is dan ook op deze manier aan de omwonenden uit de eerder gevoerde keukentafelgesprekken gecommuniceerd. De gemeente vond het op haar beurt ook niet prettig als initiatiefnemer verder het gesprek met de buurt oppakte als er nog geen duidelijkheid was met betrekking tot het beleid. Omdat er het e.e.a. over een zonnepark in de Broekheurne in de lokale media verscheen hebben wel een aantal andere omwonenden zich in 2021 bij TPSolar gemeld. Met deze omwonenden zijn toen gesprekken gevoerd. De berichten in de lokale media gingen voornamelijk over de grootte van het zonnepark en de weerstand van omwonenden in de Broekheurne. Dit vormde uiteindelijk de aanleiding voor de start van het gebiedsproces. Voordat het gebiedsproces kon starten, is in 2021 een verkenning uitgevoerd door een gebiedsverkenner. Zowel Enschede Energie als TPSolar hebben toentertijd een gesprek gehad met de gebiedsverkenner.

GBIEDSPROCES BROEKHEURNE (APRIL 2022 – JUNI 2023)

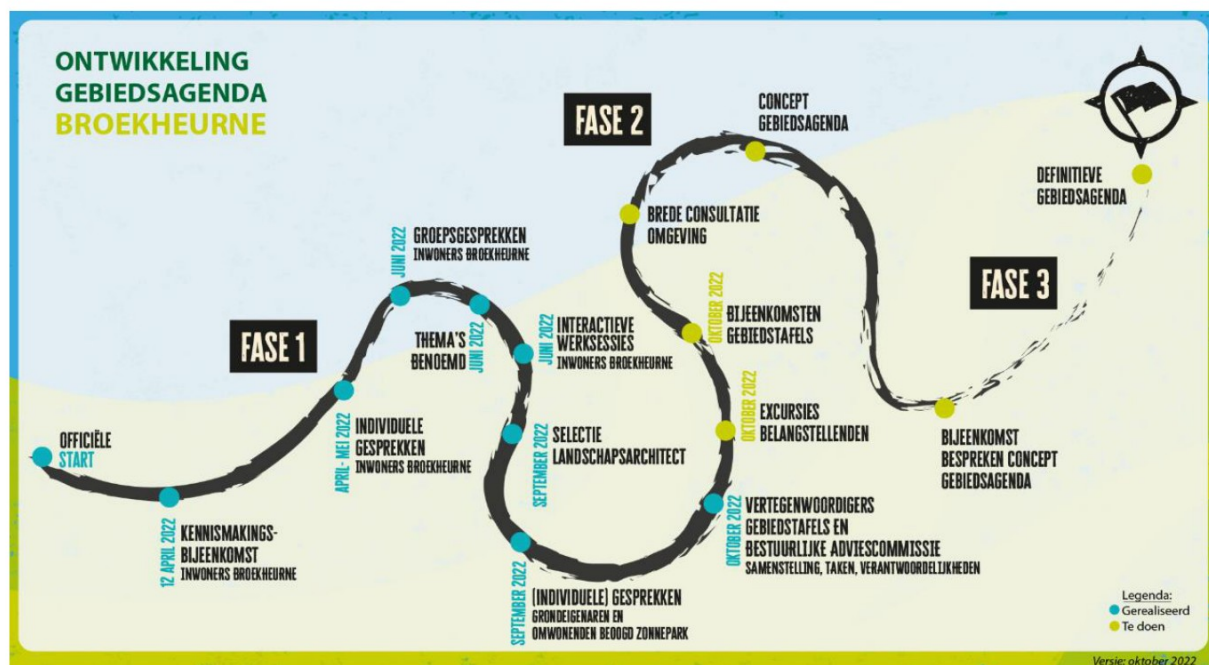
De gemeente heeft in haar beleid vastgelegd dat een zonnepark van deze omvang (groter dan 2 ha) altijd via een integrale gebiedsgerichte aanpak moet worden opgepakt. Uniek aan het plan voor dit zonnepark is dus dat een groot deel van de participatie en communicatie met de inwoners en (agrarische) bedrijven van de Broekheurne is gedaan tijdens het gebiedsproces voor het opstellen van de Gebiedsagenda Broekheurne. Voorop stond namelijk dat de Gebiedsagenda met grote betrokkenheid vanuit het gebied tot stand moest komen. In een veel groter gebied zijn – samen met de bewoners en bedrijven – alle belangen meegenomen, zoals van landbouw, bewoning, natuur, landschap, recreatie en water. De gemeente noemt deze intensieve vorm van participatie 'co-creatie', volgens de gemeentelijke participatieverordening: 'inwoners/ betrokkenen en gemeente beslissen samen'.

De gemeente Enschede heeft het gebiedsproces samen met de buurtkring Broekheurne en Stawel opgepakt. Begin 2022 hebben zij een onafhankelijke gebiedsregisseur aangezocht om een Gebiedsagenda op te stellen in samenwerking met de bewoners, (agrarische) bedrijven en grondeigenaren in de Broekheurne. Om dit te bewerkstelligen is er door de gebiedsregisseur een kleine organisatie opgezet. Voor de afstemming met alle gebiedspartijen over de Gebiedsagenda zijn een adviserende Gebiedstafel en een besluitvormende Bestuurlijke Adviescommissie (BAC) gevormd. Voorafgaand aan de bijeenkomsten van de Gebiedstafel en de BAC vonden bijeenkomsten plaats van alleen bewoners/recreatieondernemers of boeren. In die achterbanbijeenkomsten bereiden de vertegenwoordigers van deze groeperingen hun inbreng in de Gebiedstafel en de BAC voor. Aan de Gebiedstafel zaten vertegenwoordigers van de voornaamste groeperingen uit de Broekheurne, zoals bewoners, boeren, recreanten en eigenaren. Zij bespraken voorstellen voor de Gebiedsagenda en droegen daarvoor suggesties aan. In de Bestuurlijke Adviescommissie (BAC) zaten bestuurders voor de verschillende belangen. Ze stonden op enige afstand van het gebied Broekheurne, maar konden wel vanuit hun vakgebied of belang relevante dingen zeggen over de Gebiedsagenda. Ook de Provincie Overijssel is betrokken geweest bij de gebiedsagenda.

Het gebiedsproces bestond uit drie fases (zie onderstaande afbeelding met routekaart). De eerste fase bestond uit een kennismaking door middel van een gebiedsbijeenkomst op 12 april 2022 en het voeren van individuele gesprekken en groeps gesprekken met grondeigenaren en bewoners. Hierin is uitgenodigd om na te denken over

³ Zie nieuwsbericht: <https://www.rtvoost.nl/nieuws/332636/enschede-tilt-omstreden-besluit-over-windturbines-en-zonneparken-over-de-zomer-heen>.

(gezamenlijke) belangen. Na een eerste inventarisatie van de uitkomsten van de gesprekken, zijn er groepen gevormd. Met deze groepen is inhoudelijk verder gesproken over ideeën en wensen voor het gebied. In de tweede fase is een concept Gebiedsagenda gemaakt. Deze is vervolgens besproken met betrokkenen ter aanscherping. In derde fase is de definitieve gebiedsagenda afgerond en opgeleverd (juni 2023).

FIGUUR 4: ROUTEKAART GEBIEDSPROCES BROEKHEURNE.

Op woensdagavond 12 oktober 2022 werd een bijeenkomst gehouden over zonne-energie in Broekheurne. Uitgenodigd waren alle omwonenden in een cirkel van ongeveer 500 meter rond het initiatief voor een zonneveld. De bijeenkomst viel onder de gebiedsaanpak Broekheurne en werd georganiseerd en geleid door onafhankelijk gebiedsregisseur [REDACTED]. Ongeveer 30 omwonenden namen aan de bijeenkomst deel. Ook TPSolar, Enschede Energie en landschapsarchitect [REDACTED] waren aanwezig. Voor de gehouden presentatie, het verslag van de avond en de vraag en antwoorden die later zijn opgemaakt en toegestuurd, zie de website van het [Gebiedsproces Broekheurne](#).

Naar aanleiding van deze bijeenkomst is het ontwerp van het zonneveld aangepast. Zo staat er in het gebiedsproces omschreven dat het nieuwe ontwerp zo is 'opgezet dat er een goede energieopbrengst ontstaat, het veld landschappelijk is ingepast, het bodemleven en de biodiversiteit in stand blijven en ook het gebruik van het gebied verder kan worden verkend: ruimte voor een multifunctioneel centrum, recreatiepaden, waterbeheer e.d.⁴ Onderstaand het nieuwe ontwerp, zoals deze ook is opgenomen in de definitieve Gebiedsagenda.

⁴ Memo aan Gebiedstafel Broekheurne betreft [thema Duurzame energie](#) (maart 2023).

FIGUUR 5: VOORLOPIG ONTWERP SOLARPARK UIT VASTGESTELDE GEBIEDSAGENDA BROEKHEURNE (2023). BRON: STUDIO NICO WISSING.

De gebiedsagenda is op 17 juli 2023 definitief vastgesteld door de gemeenteraad. Bij de Gebiedsagenda Broekheurne horen een toelichting, een maatregelenbundel en een procesverslag. Onderstaande passage komt uit de toelichting van de gebiedsagenda en geeft weer wat de uitkomst voor het zonnepark is en welke maatregelen daarvoor zijn opgenomen.

De inwoners van de Broekheurne zijn bereid om het initiatief van de ontwikkelaars Enschede Energie en TPSolar en vier grondeigenaren in te passen. De logische locatie is het terrein waar in het eerste deel van de vorige eeuw huisvuil is gestort. De gronden zijn goed bruikbaar als grasland in de melkveehouderij, maar hebben wel een verminderde economische waarde. Het landschap heeft basiskwaliteit. Daarvoor geldt dat een nieuw landschap kan worden ontworpen. Vanuit dat oogpunt is het zonneveld binnen het gebiedsproces verder ontwikkeld. De omwonenden van het initiatiefgebied hebben onder meer gevraagd om een compacter en minder grillig ontwerp, waarbij de panelen zo min mogelijk zichtbaar zijn en bestaande zichtlijnen behouden blijven. Vanuit de landbouw is gevraagd om rekening te houden met de verkaveling van hun bedrijven.

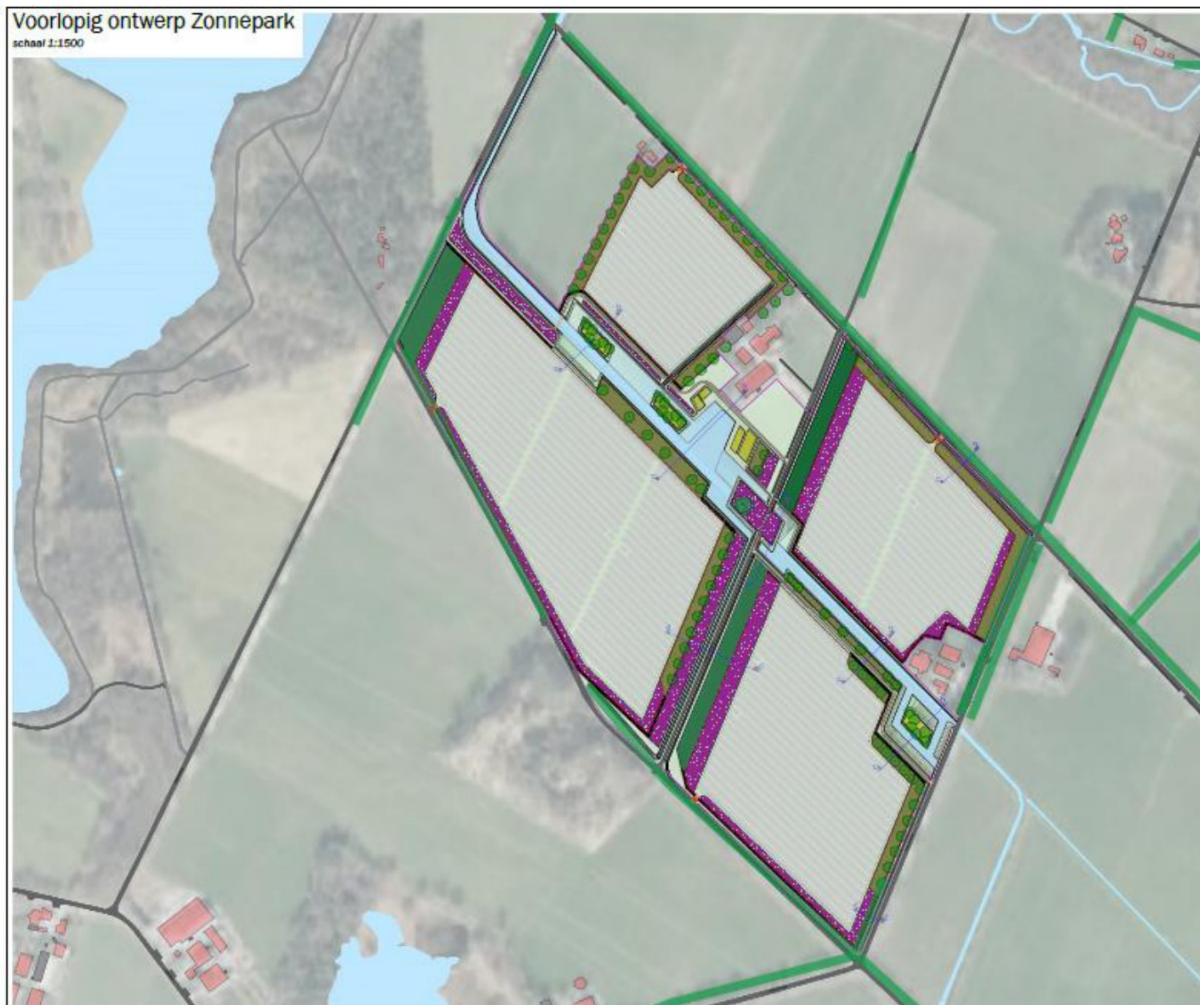
In vergelijking tot het eerste initiatief zijn de locatie en het ontwerp hierop aangepast. Het veld is ook uitgebreid door toetreding van een vierde grondeigenaar van bruto 35 ha tot bruto 48,5 ha. Naast TPSolar is Enschede Energie mede-ontwikkelaar van het zonneveld. Dat zorgt voor tenminste 50% lokaal eigendom. Het ontwerp van het zonneveld is verder verbeterd om te voldoen aan de eisen die de gemeente stelt in haar beleidsregels voor zonnevelden. Het ontwerp sluit verder aan bij de grootschalige verkaveling en de openheid van het jonge ontginningslandschap.

FIGUUR 6: TOELICHTING GEBIEDSAGENDA BROEKHEURNE. BRON: GEBIEDSAGENDA BROEKHEURNE (2023).

JUNI 2023 – OKTOBER 2023

De vastgestelde gebiedsagenda en het voorlopig ontwerp van het zonnepark in de Broekheurne vormde het vertrekpunt van waaruit de initiatiefnemers verder konden met het voorbereiden van de vergunningsaanvraag. Dit noemen we ook wel de 100% variant. Hiervoor is onder leiding van de gemeente een projectgroep opgericht. Hierin namen de initiatiefnemers, verschillende vertegenwoordigers van de gemeente (waaronder een landschapsarchitect en een omgevingsmanager) en bewoners deel. De bewoners hadden in opdracht van de gemeente ook een adviseur toegewezen gekregen die samen met hen meedeelde aan deze werkgroep. Binnen de projectgroep zijn verschillende werkgroep overleggen gevoerd over onder andere het ontwerp, het thema water en bodem/huisvuilgronden.

De belangrijkste uitkomst tijdens de overleggen van deze projectgroep is uiteindelijk geweest dat de plancontouren kleiner zijn geworden. Zo bleek gaande het proces al snel dat een grondruil – zoals voorgesteld tijdens het gebiedsproces – niet kansrijk was. Ook is één grondeigenaar afgehaakt. Omdat hij gaat stoppen met z'n melkveehouderij wilde hij met al z'n gronden mee doen en niet met een deel van zijn gronden, zoals een uitkomst was van het gebiedsproces. Deze ontwikkelingen zorgde er uiteindelijk voor dat er 70% van het initiatief overbleef. Dit kwam neer op een zonnepark met een omvang van 38 hectare. Hier is een aangepast ontwerp voor gemaakt welke in de projectgroep meermaals is besproken en aangepast.

FIGUUR 7: VOORLOPIG ONTWERP ZONNEPARK (JUNI 2023). BRON: STUDIO NICO WISSING.

Het ontwerp is op een informatiebijeenkomst op 14 juni 2023 door TPSolar en de betrokken landschapsarchitect toegelicht aan een groep omwonenden. Dit gebeurde bij één van de bewoners thuis (aan de Usselerveenweg 303). Er waren ongeveer 15 bewoners aanwezig. Na afloop hebben een deel van deze bewoners schriftelijk op het ontwerp gereageerd met wat hun wensen waren ten opzichte van het zonnepark. De wensen waren met name gericht op de inpassing (welke ervoor moeten zorgen dat het zicht op de installatie ontnomen wordt), de beplanting (welke binnen enkele jaren dicht moet zijn), dat eisen over de inpassing en afspraken met omwonenden moeten worden opgenomen in de vergunning (zodat initiatiefnemer aangesproken kan worden als e.e.a. niet goed gaat), de kwaliteit van de grond voor de beoogde begroeiing, het hekwerk, de hoogte van technische onderdelen en procedurele wensen. Ook de gemeente had wensen en aandachtspunten m.b.t. het ontwerp. Hier was op geanticipeerd in een nieuw ontwerp. Het ontwerp en de bijbehorende stukken waren bijna gereed toen er door de provincie Overijssel op 12 oktober een voorbereidingsbesluit werd genomen.

VOORBEREIDINGSBESLUIT PROVINCIE (OKTOBER 2023)

Als gevolg van het voorbereidingsbesluit dd 12-10-2023 hebben initiatiefnemers voor einde jaar 2023 een omgevingsvergunning ingediend, met de kanttekening dat de benodigde stukken (zoals het ontwerp en de benodigde onderzoeken) later aangevuld zouden worden als er meer duidelijkheid was over het beleid van de provincie en welke gevolgen dit zou hebben voor het beoogde zonnepark in de Broekheurne. In het voorjaar van 2024 bleek ook vanuit de reactie van de provincie dat de aanvraag van het zonnepark Broekheurne door de

gemeente binnen de aangepaste geldende wettelijke kaders (omgevingswet) in behandeling zal worden genomen.

FINALISEREN ONTWERP EN OVERIGE STUKKEN VOOR VERGUNNINGSAANVRAAG (APRIL 2024 – NU)

Na duidelijkheid over het ontwerp zijn de initiatiefnemers vanaf april weer aan de slag gegaan met het ontwerp. Gaande het proces is er wel nog een grondeigenaar afgehaakt. Hierdoor is er van het originele plan uit de gebiedsagenda nog maar 30% van het plangebied over. Dit betreft een zonnepark van ongeveer 16 hectare.

Het originele plan uit de gebiedsagenda vormt nog steeds het raamwerk van het ontwerp van het zonnepark in de Broekheurne. Omdat het plangebied echter dermate kleiner is geworden, heeft dit wel ook invloed op het ontwerp gehad. Het ontwerp is besproken tijdens de projectgroep van de gemeente en dus ook gedeeld met de bewoners. Daarnaast hebben TPSolar en Enschede Energie keukentafelgesprekken gevoerd met de drie aanwonenden die direct aan en/of in het beoogde plangebied wonen en werken. Bij het zonnepark in de Broekheurne gaat dit om een drietal adressen. Twee van deze aanwonenden zijn de twee afgehaakte grondeigenaren. Het doel van de gesprekken was voornamelijk om hen mee te nemen in waar het project nu staat in relatie tot het toegepaste provinciale beleid. Ook waren deze gesprekken bedoeld om nog input op te halen m.b.t. het ontwerp.

Adres	Beknpte weergave van keukentafelgesprek en uitkomst/invloed ontwerp
[REDACTED]	Gaven aan dat meedenken over het ontwerp niet als optie wordt gezien, omdat de bedrijfsvoering en waarde van de woning dusdanig worden beïnvloed door de komst van het zonnepark. In eerder gesprek in 2021 was er nog sprake van andere plancontouren. Nu worden zij door het zonnepark geheel omsingeld. Afsproken elkaar op de hoogte te houden.
[REDACTED] (tevens voormalig grondeigenaar/participant)	Geen aanbevelingen meer voor het ontwerp. Huis en bedrijf liggen op zo'n manier dat er niet echt zicht op het zonnepark zal zijn.
[REDACTED] (tevens voormalig grondeigenaar/participant)	Concreet zijn er nu geen aanbevelingen meer voor het ontwerp van het zonnepark. M.b.t. het thema water is wel nog meegegeven dat als er iets met het vasthouden van water gebeurt, dat dit vooral op het perceel van het zonnepark moet gebeuren en de omliggende agrarische percelen daar geen hinder van moeten ondervinden. Heeft aanvullend contact gezocht met de gemeente en het waterschap en maakt zich zorgen om de beoogde inrichting van de Usselerstroom in relatie tot zijn percelen en bedrijfsvoering. Het is te nat. Aanvullende gesprekken met de gemeente en het waterschap over gevoerd.

Op 5 september 2024 is een informatiebijeenkomst voor omwonenden georganiseerd door de gemeente, Enschede Energie en TPSolar. Hierin is door de gemeente uitgelegd dat het participatieproces vanaf nu bij de initiatiefnemers van het zonnepark ligt. Op de avond waren verschillende posters te zien: een poster met het ontwerp van het zonnepark, een poster over hoe je kan meeprofiteren van het zonnepark, een poster met het zonnepark en alle adressen in de omgeving daarop aangegeven, en een poster van de gemeente met meer informatie over de procedure. Naast toelichting over de stand van zaken, zijn er nog een paar vragen beantwoord

m.b.t. de inrichting van het zonnepark. Ook is er verdere invulling gegeven aan hoe bewoners met de Coöperatie Enschede Energie financieel deel kunnen nemen aan het zonnepark.

Van de 60 uitgenodigden (zie figuur 1 op pagina 8 voor een kaartje) hebben circa 10 omwonenden de bijeenkomst bijgewoond. Na afloop is een kort verslag opgesteld en per brief opgestuurd aan alle genodigden. Hierin is ook de mogelijkheid opgenomen dat men zich kan inschrijven op een digitale nieuwsbrief die circa 1x per kwartaal verstuurd zal worden. In deze nieuwsbrief zullen de initiatiefnemers telkens aangeven waar de ontwikkeling van het zonnepark staat en wat de komende stappen zijn.

FIGUUR 8: VOORLOPIG ONTWERP ZONNEPARK ZOALS TE ZIEN WAS OP DE INFORMATIEAVOND 5 SEPTEMBER 2024. BRON: STUDIO NICO WISSING.

Het verslag, alle recente informatie over zonnepark Broekheurne (het ontwerp) en een document met de veel gestelde vragen en antwoorden zijn ook digitaal te bekijken via de projectpagina's (www.tpsolar.nl/zonnepark-broekheurne en <https://enschede-energie.nl/broekheurne/>).

Parallel aan de inloopavond zijn er deze maanden ook verschillende inhoudelijke gesprekken gevoerd met een groep omwonenden en onder begeleiding van [REDACTED]. De gemeente was ook bij deze gesprekken aanwezig. Hierin is ook gesproken over het ontwerp van het zonnepark en de mogelijkheden van financiële participatie. Het doel van deze bijeenkomsten (en vervolgbijeenkomsten) is om afspraken te maken tussen het zonnepark en de omwonenden. Daar waar mogelijk zullen deze afspraken meegenomen worden in de vergunningverlening (bestuurlijk geborgd), daar waar dit niet past zal de afspraak een civielrechtelijk karakter krijgen.

De punten die tijdens deze overleggen besproken zijn en waar afspraken over zijn gemaakt:

- Gebiedsfonds
 - Bijdrage vanuit zonnepark (hoogte, duur)
 - Besteding
 - Organisatie uitvoering besteding
- Landschappelijke inrichting
 - Invulling bij realisatie
 - Onderhoud (beheerplan)
- Afspraken hinder activiteiten realisatie (bouw)
 - Verkeersbewegingen
 - Hinder hei-werkzaamheden (indien van toepassing)
- Overleg tussen omwonenden en zonnepark
 - Aanspreekpunt bij klachten, afhandeling klachten
 - Regulier overleg/informatievoorziening
 - Info op/via website zonnepark
 - Nieuwsbrief
 - Jaarlijks overleg
- Planschade
 - Uitwisseling inzicht in mogelijke recht op
 - Eventueel aanbod vanuit initiatiefnemers

Initiatiefnemers hebben, mede naar aanleiding van input vanuit de kerngroep omwonenden, het landschappelijk ontwerp rondom de woning en groepsaccommodatie aangepast. Zo is er een grondwal toegevoegd, extra afstand gehouden en een extra groene inpassing toegevoegd. Ook is in de gekozen beplantingstypen nog een keer kritisch gekeken naar groenblijvende soorten.

FIGUUR 9: ONTWERP ZONNEPARK BROEKHEURNE NOVEMBER 2024. BRON: STUDIO NICO WISSING.

Naast de inbreng van inwoners is ook uitgelegd dat er nog andere belanghebbenden zijn die in deze fase ook nog invloed hadden op het ontwerp. Zo is het e.e.a. op verzoek van de gemeente aangepast aan het ontwerp van het zonnepark. Ook is naar aanleiding van het advies van de brandweer nog het e.e.a. gewijzigd aan het ontwerp, bijvoorbeeld de situering en de hoeveelheid onderhoudspaden, maar ook de plek van de batterijcontainers. Ook zijn er extra inrichtingselementen toegevoegd specifiek voor kleine marterachtigen en egels. Dit in verband met de natuurvergunning via de Provincie.

FINANCIËLE PARTICIPATIE

Naast planparticipatie is er bij het zonnepark in de Broekheurne ook sprake van financiële participatie. Hierin volgen de initiatiefnemers het beleid van de gemeente Enschede (zoals de beleidsregels zonne-energie en de landelijke kaders van lokaal eigendom). Via deze beleidsregels stuurt de gemeente op een eerlijke verdeling van de lasten en lusten. Hiermee beoogt de gemeente gunstige omstandigheden te creëren voor het ontstaan van de maatschappelijke acceptatie van duurzame energieprojecten.

In de praktijk wordt er op verschillende manieren een invulling gegeven aan de wens om de omgeving te laten meeprofiteren van de stroominkomsten van een project. Dit geeft de ruimte om samen met de omgeving tot

passende vormen te komen. Er worden wel minimale eisen aan deze onderdelen gesteld. Zo moet voor de omgeving vooraf duidelijk zijn wat ze kan verwachten.

TPSolar en Coöperatie Enschede Energie willen op een aantal manieren inwoners van gemeente Enschede en bedrijven in de regio laten meeprofiten (en dus financieel laten participeren) in het beoogde Zonnepark Broekheurne:

- Tenminste 50% lokaal eigendom;
- Financiële deelneming (d.m.v. obligaties of certificaten);
- Een gebieds-/omgevingsfonds;
- Een omwonendenregeling, in de vorm van verduurzaming bijvoorbeeld van de woning of korting op groene stroom.

Dit is conform de beleidsregels voor zonne-energie en past binnen de landelijke kaders van lokaal eigendom. Hierin staat dat voor andere vormen van financiële participatie alleen in uitzonderingssituaties plaats is.

50% LOKAAL EIGENDOM

Het Klimaatakkoord en ook de gemeente Enschede heeft in haar beleid opgenomen dat tenminste 50% van het zonnepark door middel van lokaal eigendom tot stand moet komen. Daarom is er bij de ontwikkeling van dit zonnepark ook gekozen voor de samenwerking tussen energiecoöperatie Enschede Energie en zonnepark ontwikkelaar TPSolar. Coöperatie Enschede Energie is een burgerinitiatief waarbij de zeggenschap bij de leden berust als het gaat om investeringen en beleidsbeslissingen. Bovendien is de coöperatie niet gericht op het maken van winst, Enschede Energie wil haar leden een gunstige prijs kunnen bieden voor stroom. Wat er overblijft aan resultaten wordt opnieuw geïnvesteerd in sociale en duurzame projecten in Enschede. De coöperatieve gedachte is hierbij bepalend: Enschede Energie is van, voor en door Enschedeërs.

Enschede Energie heeft in december 2023 met TPSolar een samenwerkingsovereenkomst gesloten om invulling te geven aan het lokaal eigendom. Hierin staat opgenomen dat partijen samenwerken aan de ontwikkeling en realisatie van het totale Zonnepark Broekheurne. Beide partijen vragen elk een vergunning aan voor het perceel waar zij met desbetreffende grondeigenaar een ontwikkelovereenkomst mee hebben, als gevolg van de benodigde SCE-regeling resp. de SDE++-regeling. Eerstgenoemde is een regeling waar alleen coöperaties voor in aanmerking kunnen komen. Met deze samenwerking wordt conform de wens van de gemeenteraad geborgd dat ten minste 50 procent van de opbrengst van energieprojecten ten goede van de gemeenschap komt, waarbij lokaal eigendom het uitgangspunt is. Door deze verdeling is er feitelijk zelfs sprake van een 40-60% verhouding, aangezien de coöperatie eigenaar wordt van ca. 60% van de oppervlakte van het zonnepark in de Broekheurne.

FINANCIËLE DEELNEMING (D.M.V. OBLIGATIES OF BUURTAANDELEN)

Leden van Enschede Energie kunnen investeren in Zonnepark Broekheurne door zich in te schrijven op certificaten en ontvangen hiermee een rente van 5%. De coöperatie heeft investeerders nodig voor hun zonnestroomprojecten om zo de gehele financiering met Energiefonds Overijssel mogelijk te maken.

De looptijd van deze projecten bedraagt minimaal 15 jaar. Gedurende deze periode wordt jaarlijks 5% rente uitgekeerd. Vanaf omstreeks het vierde jaar wordt naast deze rente ook de inleg in jaarlijks gelijke delen terugbetaald. Leden kunnen investeren vanaf 1 certificaat (à €100,-) tot een maximum van 50 certificaten.

Enschede Energie richt zich ook op buurtaandeelhouders. Buurtaandelen zijn beschikbaar voor huishoudens die woonachtig zijn in vooraf bepaalde (aangrenzende) postcodes dichtbij het zonnepark in de Broekheurne. Door een buurtaandeel te kopen investeert men eveneens in het desbetreffende project. Buurtaandeelhouders doen dus eveneens mee in het lokaal eigendom. Per huishouden/per elektriciteitsaansluiting kan men meedoen met 1 buurtaandeel per energieproject in de buurt. Men legt eenmalig €50,- in en ontvangt van de coöperatie daarna

← → ↺

geocontent.rvo.nl/postcoderoos/

Rijksoverheid
Ministerie van Economische Zaken
Klimaat

+

−

🏠

Toon postcoderoos

×

Geef de locatie van de energie installatie op door invoer van:

☐ een adres

☐ X en Y coördinaten in Rijksdriehoeksstelsel (RD)

☒ een punt in de kaart

Energie installatie

×

Het centrum van de postcoderoos mag ook in één van de omliggende postcodegebieden liggen.

Selecteer een omliggend postcodegebied om het centrum van de postcoderoos te wijzigen (optioneel):

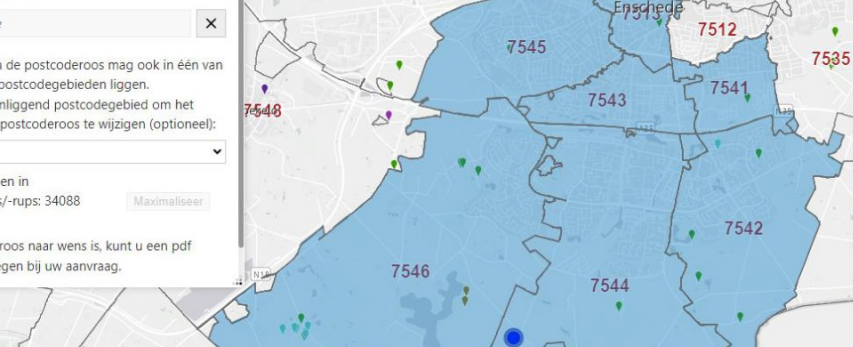
7543

▼

Aantal adressen in postcoderoos/-rups: 34088

Maximaliseer

Als de postcoderoos naar wens is, kunt u een pdf maken en bijvoegen bij uw aanvraag.

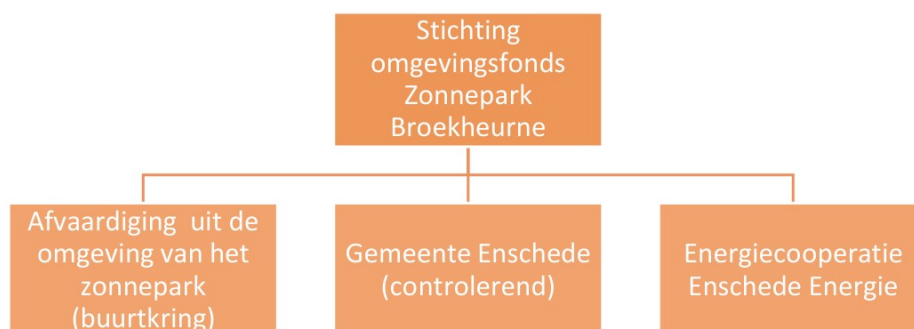

OMGEVINGSFONDS

Het gebieds-/omgevingsfonds is bedoeld om de bewoners uit het gebied van het zonnepark mee te laten delen in de stroominkomsten van het project. Deze bestedingen moeten een ruimtelijk en/of fysiek karakter hebben. Concreet houdt dit in dat er jaarlijks gedurende de subsidie-termijn van het zonnepark een bedrag zal worden gestort. Idealiter wordt dit fonds beheerd door een afvaardiging uit de betreffende omgeving. Dit kunnen de direct omwonenden van het zonnepark zijn en/of een belangenbehartiger van het gebied. De gemeente zal een controlerende functie hebben en ook Coöperatie Enschede Energie en de buurtkring Broekheurne kunnen hier een rol in spelen. Om dit goed te regelen zal er een stichting worden opgericht met bijbehorende statuten met regels over de besteding van de inkomsten uit het fonds (fondsreglement). Zo zullen er afspraken gemaakt worden over wie, binnen in een straal van 2 km van het zonnepark, een verzoek kan indienen voor besteding/ondersteuning uit het fonds.

De gedachten zijn om de opbrengsten ten goede te laten komen aan de direct aanwonenden door middel van een burenenregeling. Daarnaast zijn er ideeën om een ander deel van de gelden ten goede te laten komen aan de sociale cohesie in de Broekheurne. Het duurt nog enige tijd voor het zonnepark gerealiseerd is en er dus een omgevingsfonds beschikbaar komt. Een voorstel hiervoor zal door de kerngroep omwonenden in het najaar van 2024 worden overlegd aan Enschede Energie, TPSolar en gemeente Enschede.

Voorstel voor een opzet:

FIGUUR 10: MOGELIJKE OPZET OMGEVINGSFONDS VOOR ZONNEPARK BROEKHEURNE

OM-/AANWONENDENREGELING

Een om-/aanwonendenregeling is gericht op de directe om-/aanwonenden van het zonnepark. Hierbij houden initiatiefnemers, gerelateerd aan de omvang van het zonnepark, de straal van 300 meter aan. Deze omwonenden ontvangen compensatie, bijvoorbeeld in de vorm van verduurzaming van hun woning of korting op groene stroom.

Initiatiefnemers gaan met de direct omwonenden nader in gesprek over het verduurzamen van hun woning (en tuin).⁵ Enschede Energie heeft veel ervaring met verduurzamingsadvies. Al een paar jaar informeren en adviseren zij de inwoners van Enschede zo goed mogelijk over energiebesparing. Dit gebeurt in samenwerking met verschillende partners en bijvoorbeeld via het Energieloket in Enschede.

De groene stroom van het beoogde Zonnepark Broekheurne wordt uiteindelijk geleverd aan een groene energiemaatschappij. Zo levert Enschede Energie groene stroom en gas via de coöperatieve energieleverancier **om | nieuwe energie**. Beide partijen hechten veel waarde aan de lokale afname van de energie van het beoogde zonnepark. Om deze reden kan er bijvoorbeeld met deze energieleverancier worden afgesproken dat nieuwe klanten uit de omgeving een voordeel krijgen, zoals korting op het stroomtarief. Momenteel worden in Nederland pilots gehouden met het Local4Local-model: lokale opwek wordt gekoppeld met lokale afname voor

⁵ Mochten deze adressen niet geïnteresseerd zijn in dit budget, dan wordt er in een bredere straal rondom het zonnepark gekeken of men (een deel van) het beschikbaar gestelde budget wilt gebruiken voor het verduurzamen van hun woningen.

een lager stroomtarief. Dit model zal naar verwachting in de loop van 2025 uitgerold worden en ingezet worden door lokale energiecoöperaties uit heel Nederland, waaronder dus ook Enschede Energie.

Initiatiefnemers spreken de voorkeur uit om lokale partijen te contracteren voor de bouw, beheer en/of onderhoud van het zonnepark. Hierbij kan gedacht worden aan grondwerkzaamheden en wegeaanleg, hekwerkbouw, beveiliging, catering, schoonmaak bouwplaats, groeninrichting, resp. beheer en onderhoud.

HET AANBOD EN HET REALISEREN VAN FINANCIËLE PARTICIPATIE

De mate waarin de omgeving wordt betrokken hangt af van de definitieve business case van het beoogde Zonnepark Broekheurne. Dit is onder meer afhankelijk van het verkrijgen van een onherroepelijke omgevingsvergunning voor het plan, de benodigde aansluiting op het elektriciteitsnet en het verkrijgen van een SDE++- en SCE-subsidie resp. financiering. Dit zal naar verwachting niet eerder dan in 2026 bekend zijn. Uiteraard zullen initiatiefnemers zich inspannen om het – nu nog vrijblijvende – aanbod ook daadwerkelijk gestand te doen. Tevens zullen met de gemeente Enschede afspraken worden gemaakt over de financiële participatie voor de omgeving. Hierdoor is verzekerd dat de omgeving financieel zal kunnen meeprofiteren van de ontwikkeling van het zonnepark.

5. TOEKOMSTIGE ACTIVITEITEN PARTICIPATIE

In overleg met de gemeente, omwonenden en andere belanghebbenden stellen TPSolar en Enschede Energie graag een verdere vervolgplanning voor verdere participatie op. Communicatie en het zorg dragen dat alle betrokkenen tijdig en volledig geïnformeerd worden blijft een belangrijk onderdeel van het participatieproces, ook na het aanvragen en verkrijgen van een omgevingsvergunning. Daarbij borduren initiatienemers voort op de eerder ingeslagen weg, waarbij graag tijd wordt gemaakt voor het voeren van keukentafelgesprekken en het beantwoorden van vragen, wensen en/of zorgen.

Fase & Wanneer	Actie
Projectpagina met informatie over Zonnepark Broekheurne <i>Juli 2024 – onbepaalde tijd</i>	Op de website van TPSolar en Enschede Energie is een projectpagina voor Zonnepark Broekheurne ingericht waarop omwonenden of overige geïnteresseerden alle relevante informatie kunnen vinden. Deze informatie zal gedurende periode geactualiseerd worden. Tevens zullen geïnteresseerden periodiek een digitale nieuwsbrief ontvangen waarbij TPSolar en Enschede Energie vertellen over de actuele stand van zaken en de vervolgstappen.
Start promotieactiviteiten lokaal eigendom <i>Nader te bepalen</i>	Voor de werving van leden die investeren met certificaten en buurtaandeelhouders zal actief geworven via onder andere de volgende kanalen: - Informatiebijeenkomsten in buurthuizen - Advertorials in huis-aan-huis-blad en wijkkranten - Pop-up stand op winkelcentra in Enschede-Zuid met een Enschede Energie-bakfiets - Website - Nieuwsbrieven - Sociale Media
Gesprekken omgeving over invulling omgevingsfonds <i>Nader te bepalen</i>	Initiatiefnemers zullen gesprekken gaan voeren met de omgeving van Zonnepark Broekheurne over de verdere invulling van het omgevingsfonds. In deze gesprekken zal het gaan over welke inwoners geïnteresseerd zijn om deel te nemen aan het bestuur, maar ook over de besteding van het omgevingsfonds.

Planning

De ontwikkeling van het zonnepark is onderverdeeld in een aantal fasen:

1. Aanvragen en verkrijgen van de vergunningen (december 2024-voorjaar 2025);
2. Aanvragen en verkrijgen van de SDE++- en SCE subsidie (september 2025-februari 2026);
3. Het voorbereiden van de netwerkaansluiting en bijbehorend tracé (voorjaar 2026-voorjaar 2027);
4. Het voorbereiden van de bouw van het park (ontwerp, aanbesteding)(voorjaar 2026-najaar 2026);
5. De bouw van het park (na de zomer/najaar 2026);
6. Exploitatie van het park (voorjaar 2027).

Een belangrijk onderdeel voor het realiseren van het zonnepark (en dus het ook voor het realiseren van van lokaal eigendom) is de benodigde SDE++- en SCE-subsidie. Een zonneparkproject kan namelijk niet gerealiseerd worden zonder deze subsidies. Totdat deze subsidies zijn toegekend, is er feitelijk sprake van een kansrijk project. Alle inzet tot aan de SDE++- en SCE-aanvraag is erop gericht om de haalbaarheid zo groot mogelijk te maken, bij een acceptabele verhouding inspanning/risico. Er kan één keer per jaar (vast moment in het jaar) een aanvraag voor de SDE++-subsidie worden aangevraagd (de afgelopen jaren was dat telkens in september van dat jaar). De SCE-regeling geldt normaliter een langere aanvraagperiode. Voor beide aanvragen is een omgevingsvergunning nodig. In het Klimaatakkoord is voor deze regelingen een afbouwpad afgesproken. Dat is erop gericht na 2025 geen nieuwe subsidies meer te verlenen. Er is met de huidige regering nog geen zicht op een eventuele opvolger.

TPSolar en Enschede Energie hopen daarom de omgevingsvergunning in 2025 te verkrijgen, zodat zij in het najaar van 2025 SDE++ kunnen aanvragen. Dan kan er op een concrete manier verder worden gezocht naar potentiële lokale investeerders. Na het verkrijgen van subsidie zijn de voorwaarden om financieel deel te kunnen nemen in het zonnepark bekend.